

מלחמת ירושלים

מאת א. ממת

המלחמה על ירושלים" מאת משה נתן, 351 עמ', הוצ' אותפז, מאי 1968.

המחבר חלק את ספרו לעשרה פרקים. הוא מתחיל בפרקו הראשון מ"הציפיה" ביום שני, כ"ו באייר תשכ"ז, 5 ביוני 1967 אשר: "בראשיתו של אותו יום לא זכר איש מלוחמי חטיבת הצנחנים את ירושלים שמעבר לגבול. אחדים מהם זמזמו לעצמם מוכנית, גם השכם בבוקר זה, כבשבויעיים הקודמים, את שיר הגע- גועים והקינה על בורות המים שיבשו, על כיכר השוק הריקה, ועל אין היכולת לפקוד את הר הבית אשר בעיר העתיקה. אך הדברים לא יצאו מגדרו של שיר."

בין המצפים לפקודת הזינוק זה שבועיים, נמצא גם אלוף משנה מר" טה (מרדכי גור) אשר "עומד לחזור ברביעית, בתקופה של יותר מעשר שנים, שעברו עליו מאז לחם עם המצרים בחאז'יונס ובמיתלה, ולפני כן, במלחמת השחרור, היה בין כובי שי באר שבע, הפעם, יודע מוטה, כי הוא יוצא לקרב כשבעורף מחכים לו אשה ושלושה ילדים קטנים ר' עליו לשמור על עצמו, כדי שלא ישאיר בביתו אלמנה ויתומים. ביום ראשון בערב, ה' 4 ביוני 1967, ב' שעה 11 בלילה, בא מוטה הביתה, בלשון המהבר "קפץ קפיצה קצרה להיפרד מבני משפחתו". אשתו ריי טה שאלה אותו — "אתה הולך עוד פעם למלחמה?" "מוטה שתק, וריי טה חשה, כאילו הדם נוזל מגופה וכוחותיה כלים, והיא מתפללת בליי בה: "שיחזור בלי זרי דפנה, מס' פיק היה גבור" ולעומתה הבת הקט' נה רות, בת החמש, אומרת: "אם תהיה מלחמה, אבא שלי יהיה עוד פעם גבור."

קולם של אזרחים

אולם לא רק על שיה המפקדים והחיילים הלוחמים על ירושלים מס' פר לנו המחבר. בספרו אנו שומעים את קולם של אזרחי ירושלים, בעלי מלאכה, משוררים, פקידים, סטודנ' טים, נשים זקנות וצעירות עם יוני קי שדים, פועלים, פרופסורים, גיאור

הד"ר הדס, אשר לחם כחייל מן השורה בימי מבצע סיני ביחידת הצנחנים. יצא ללמוד רפואה וניתק במשך 10 שנים את הקשר עם יחיד דת, אולם אחרי שהתגייס לשרות מילואים בצנחנים, מצא במקרה את החברה שלהם אתם פעם, והיות והיה רק רופא בתחנת מיון פצועים עמד על זכותו ודרש "להיות עם החברה" ולעלות אתם בשעת לחימה. כשה מפקדים סרבו לו באמרם: "אתה לא תסכן את עצמך, אנחנו זקוקים לך", התעקש ועמד על שלו והמפקדים וויתרו לו. ומספר ד"ר הדס: "לידי עמד כל הזמן סייר שכרע ברך כש' אני כרעתי ברך, והזדקף כשאני הז' דקפתי. לא הבנתי תחילה מה הוא עושה. כשהחלה הפגזה נוספת נש' ארתי ליד האש יחד עם הפצועים ועלול הייתי להפגע. פתאום הביי ייתי, שהבחור מנסה פשוט לסוכך עלי בגופו, כדי שלא אפגע ואמשיך לספל בפצועים."

שלוחי מצווה

המחבר מתאר צנחן דתי עם פאות מגולגלות מאחורי האזניים — שמו ישראל שינדלר. מפקד סיירת הצני חנים — קפוסטה, לא רצה בתחילה לקבלו "כי איש שומר מצוות יכול במקרים מסויימים להיות כתריו ב' גלגל האמונים של הצנחנים". שיני דלר זה, חזר בפניו על דין הרמב"ם האומר "שהיוצא למלחמה צריך ל' רכז את כל כוחותיו הפיזיים והנפי' שיים אך ורק בה". ולכן הוא אינו מפתח לרדת למקום סכנה להציל חיי לוחמים שנלכדו, כי "שלוחי מצוה אינם נזוקים, וכל המציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם מלא". ואחרי מעשה ההצלה שלו הוא יורד בכוחות עצמו לתחנת איי סוף הפצועים במוזאון רוקפלר. ד"ר הדס הנזכר, רואה את ידיו השרוי' פות, וכמעט שלא ראה ידים רק עור אדום בוער" והוא — שינדלר אימר לו: ד"ר, תראה, נכוותי קצת."

עוד צנחן דתי, מפקד חטיבה, מת' אר לנו המחבר. פעמיים הוא מציג אותו לפני הקורא. בפרק "מבט אל

ירושלים שמעבר" הוא מספר עליו, כי זמוש (זה שמו) החליט אחרי שיי רות ארוך בצנחנים, ללמוד בישיבה ירושלמית. זמוש הגדיר מעשה זה במילים: "זאת היתה צליפת בול". ובישיבה הוא למד לאהוב את ירו' שלים, ולכמוה לעיר העתיקה מ' רחוק. וכשהתחילה המלחמה על ירו' שלים נענה מוטה גור לבקשתו, כי הוא יהיה בין כובשי הכותל המערבי (עמ' 125).

עם כיבוש העיר העתיקה התהלך זמוש "ברחובות הרובע כחולם ר' חשב על אותם האנשים שלמדוהו במשך שנים לאהב את ירושלים. הוא ראה לנגד עיניו את ראש הישיבה שלו הרב צבי יהודה קוק, ואת הרב הנזיר, שהביע אנחת-משאלה: "אילו יכלתי לשתף אותם עכשיו בשמח' תי". זמוש, מטפס לפיסגת מגדל דוד לתקוע בו את דגל ישראל. בטפסו היציא לחלקיק שניה את ראשו החור' צה. מטח של צליפות נורה לעברו. כדורים נתקעו באחד ממשקופי המג' דל כמה סנטימטרים מראשו. כמעט הצליחו לחסל אותי שם, הוא מספר. בשעת הנפת הדגל תופפו המתופפים ולקול התופים יצאו אזרחי ירושלים אשר מתחתית החומה מן המסדרונות המוגנים בשקי חול ומן המקלטים ונפפו באלפי ידיים ללוחמים ה' ישראלים אשר עמדו על חומות העיר העתיקה, ואומר זמוש: "הבנתי פתאום שלשחרור ירושלים יש בש' ביל אלפי ירושלמים גאולה מעשרים שנות חיים של פחד מוות."

במילים עזות מתאר המחבר את הצנחנים המשחררים המסתובבים מ' על לחומה ואת המוני ירושלים ה' עומדים ממוטה לחומה: "מראה הצני חנים העבריים המהלכים על חומת העיר העתיקה בשלווה, מוארים ב' קרני השמש הקייצית היפה — נראה להם כתמונה מחזון אחרית הימים. הם אותנו לחיילים וצעקו, שרו ר' בכו מרוב שמחה. דגל ישראלי שנת' לה אותה שעה על ראש המגדל, התנופף ברוח והגדיל את ההתרג' שית."